

Joc nou

Autors i biblioteques (I)

Una nova normativa de la Unió Europea demana que les biblioteques paguin drets d'autor, de la mateixa manera que es paguen per radiar música • La polèmica està servida, tot i que la norma és ben lògica • Per: Emili Teixidor

La normativa de la Unió Europea sobre els drets d'autor a les biblioteques públiques ha activat l'alarma entre els bibliotecaris i els usuaris, acostumats fins ara a la gratuïtat d'aquests serveis. L'alarma dels professionals em sembla justificada en alguns punts; per exemple, quan diuen que dificulta la seva importantíssima tasca, essencial com a intermediaris privilegiats entre els lectors i els autors, o, dit d'una altra manera, entre la promoció cultural i l'augment dels índexs de lectura. Aquesta feina pedagògica no l'haurien de fer els bibliotecaris sols, sinó la societat en conjunt i els titulars de les biblioteques, o sigui les autoritats, per mitjà dels aparells del govern. Cal convèncer el públic que ha de pagar, mal que sigui un mínim, per un servei que fins ara es feia de franc.

Però, en primer lloc, no veig clar que qui hagi de pagar sigui el lector/usuari. En alguns casos, per exemple, en biblioteques situades en barris d'extracte social baix o utilitzades per grups d'edat amb dificultats econòmiques, siguin estudiants, jubilats o aturats, cal mantenir la gratuïtat. I per al públic en general és l'Estat que ens administra qui ha de decidir si en la seva llista de

Les biblioteques públiques atresoren milers d'exemplars que són símbol i eina de cultura. ROSLAN RAHMAN / STF

preferències i prioritats pressupostàries hi ha mantingut una televisió pública, amb uns resultats culturals discutibles i amb un dèficit crònic i astronòmic que no es discuteix mai, o gastar els diners per fer que els llibres, la lectura, els autors i l'ensenyament siguin un objectiu important de veritat i ho demostrin amb un tracte econòmic correcte.

Quins beneficis culturals ha produït una televisió subvencionada fins a l'extenuació, comparats amb el llegat cultural que guarden i actu-

alitzen les biblioteques i els seus serveis? Quina justificació té el tracte humiliant, econòmicament vexatori, que reben la majoria dels autors, comparat amb els contractes milionaris que rep qualsevol presentador o contertulià televisiu? ¿Les autoritats s'adonen dels desavantatges creatius que provoca aquest tractament diferenciat?

¿Les autoritats volen perpetuar la inferioritat del país en les indústries culturals davant la invasió d'obres es-

trangeres en el cinema, la música, el teatre..., els llibres? No s'adonen que, en el món actual, la indústria cultural, sobretot la que es nodreix de la cultura més genuïna i esforçada, s'ha convertit en un factor econòmic de primer ordre? ¿Volem que surtin nous autors, noves creacions, o volem que continuïn malvivint els actuals amb el mal tracte a què els hem acostumat, a la vegada que aquestes mateixes condicions allunyen i desmotiven els nous creadors a dedicar els seus es-

forços a aquesta feina inestable que des de fa segles no acaba d'aixecar el cap? Què ha motivat països amb molt més d'interès per la cultura en general i per la lectura en particular, fins al punt d'abanderar una excepció cultural per a les obres dels seus autors, com a França, per presentar aquesta norma que protegeix els drets d'autor a les biblioteques públiques? ¿Creiem de veritat que aquestes nacions volen amb aquesta norma allunyar de la cultura i de les biblioteques, que són els

seus símbols més representatius i un dels seus serveis més eficaços, els ciutadans? O intenten tot el contrari?

Per què els autors de ficció i de no-ficció, com es diu ara, han de cedir els seus drets gratuïtament a les institucions oficials, si no ho fan les immobiliàries constructores de les biblioteques, ni els arquitectes, ni els vidriers? ¿I ni tan sols els productors de vídeos, que es protegeixen amb una prohibició expressa de projecció de les cintes o CDs en auditoris públics? ¿Pensem que els pobres poetes, els escriptors i els investigadors que ens ofereixen els seus treballs escrits viuen de l'aire i han de sentir-se compensats només amb el seu do, sense que la societat hagi de fer res per agrair-los d'alguna manera la seva aportació a la millora cultural del país? Per què els polítics no diuen ni piu davant els honoraris altíssims de les campanyes de publicitat i relacions públiques i troben estrany que els escriptors –i la Unió Europea en nom seu– demanin alguna compensació per la seva obra?

Per què hem de pagar per la musiqueta que sentim en qualsevol bar i no pel llibre que agafem de la biblioteca? I sobretot, si tots estem obligats a complir la llei, per què no compleixen aquesta?

Illes perdudes

Miquel de Palol

El realisme, un cop més

A propòsit de la novel·la de Pere Rovira *L'amor boig* es plantejava l'altre dia en una discussió el dilema de sempre sobre els graus d'impostació expressiva. Els personatges de la narració s'expressen de manera sistemàtica amb una agudesia tan brillant que al meu interlocutor no li semblava realista.

Realista i versemblant no són el mateix. Es pot ser realis-

ta i no quedar creïble –i aleshores val més tornar a l'escola–, però quan l'efecte de la lectura és versemblant, haver atès o no les convencions del realisme és irrellevant. Efectivament, en el llibre excel·lent que ens ocupa el resultat s'allunya dels termes clàssics de la mimesi –de la imitació de la realitat–, però no compromet la versemblança. El novel·lista ha pres una opció estilística d'altra banda ben cone-

La novel·la de Pere Rovira demostra que realista i versemblant no és el mateix

guda i reconeixible en la tradició, tot plegat una qüestió en la qual el coneixement i l'acceptació d'un conjunt de convencions expressives i de representació són imprescindibles.

Introduir una dimensió no mimètica en un context mimètic com a separació de pols per fer saltar l'espurna de l'emoció regiradora és d'altra banda un recurs propi, un tret substancial del gran art.